Märjamaa Nädalaleht

MÄRJAMAA VALLA INFOLEHT

Nr 31 (1325) 4. september 2019 Hind 0,50 eurot

TÄNA LEHES:

- Intervjuu Märjamaa gümnaasiumi direktoriga. Lk 2
- Õpilastransporti korraldab jälle vald. Lk 3
- Avatud menetlusest ja rahvakoosolekust. Lk 4
- Looduslike pühapaikade uuring Märjamaa kihelkonnas. Lk 8

Õnneks on vaja õppida

Soe suveilm juhatas sisse alanud kooliaasta. Märjamaa gümnaasiumi pere kogunes avaaktusele koolimaja ette, kus tseremoonia toimus väljakujunenud viisil. Esmalt tulid oma kohtadele esimese klassi õpilased ja abituriendid, siis kanti sisse kooli lipp ja lauldi hümni.

Oma tervituses rääkis Märjamaa vallavanem Merlin Suurna sõnavõtust, mille ta pidas 18 aastat tagasi samasugusel aktusel lõpuklassi ja õpilaste esindajana. Selle sisu pole tal enam meeles, mälus on sündmus ja tunded. Ta soovis, et õpilased teeksid õigeid valikuid – vahel ka ebatavalisi, et otsida, leida ja arendada oma andeid. Vallavanem avaldas heameelt, et armas koolimaja on läbinud uuenduskuuri ja värskelt remonditud ruumid tervitavad üle kogu maja.

„Inspireerigu meid tabav haridus- ja teadusministeeriumi juhtmõte: „Õnneks on vaja õppida" ja laulupeo juhtmõte: „Üksi pole keegi". Koos saame kujundada ühtse, aruka ja avatud haridusruumi, et meie kõigi heaolu kasvaks!" sõnas Suurna.

Vallavanem soovis uuele koolijuhile Kalle Uusmaale avastamisrõõmu, kõrgeid sihte, julgust eksida ja edasi minna, kannatlikku meelt, armastust ja hoolt Märjamaa gümnaasiumi juhtimisel!

Kalle Uusmaa alustas oma esimest kõnet soovides rõõmsat uut kooliaastat kõigile. Seejärel jätkas statistikaga: kahes esimeses klassis alustab -45 last, gümnaasiumiastmes 22 neidu ja noormeest ja koolis on õpilasi kokku 557.

Uued õpetajad koolis on Kertu Tort (joonistamine ja kunstiajalugu), Marika Viisimaa (gümnaasiumiastme keemia) ja Aleksandra Laane (matemaatika). Samuti kinnitas Uusmaa, et uue direktori tulekuga „pöörleb maakera samamoodi edasi nagu enne". Kool hoiab jätkuvalt elus pikaaegseid traditsioone, samas käib ajaga kaasas: „Oleme aktiivsed sotsiaalmeedias, koolil on juba täna kasutuses uued e-postiaadressid ning peagi avame uue kodulehe. Suve jooksul said senisest rõõmsama ilme Tamme tee klassid, enamikus vana osa klassides on nüüdseks uued leedvalgustid ja põrandakatted. Järgmisel aastal avame uue moodsa majutuskohtadega spordikompleksi, peagi võtame ette remondi koridorides, uuendame veel klassiruumide mööblit, toome majja uusi õppemeetodeid ja moodsaid õppematerjale, teeme senisest veelgi tihedamat koostööd heade naabritega ning teiste asutustega Märjamaa vallast, mujalt Eestist ja välismaalt. Kõik ikka selle nimel, et kooli õpikeskkond oleks veelgi enam noore inimese arengut soodustav." (Pikem intervjuu Kalle Uusmaaga on lk 2.)

Märjamaa gümnaasiumi õppeaasta avaaktus koolimaja ees 2. septembril. Foto Reet Saar

Vallavalitsuse haridusnõunik Raivo Heinaru, kes on Märjamaa gümnaasiumis töötanud 20 aastat, sellest 12 aastat direktorina, soovis õpilastele järjekindlust õppimises ja sellist käitumist, mis ei tee raskemaks õpetaja niigi rasket tööd ja kaaslaste elu, et kõigil oleks koolis hea olla. „Jätke meelde tänane päev. Ole uhke oma nime ja oma kooli üle ning riigi üle, kus sa elad," soovis Heinaru.

Koolikellaga helistasid õppeaasta avatuks I klassi õpilased Lisete Pernits ja Max Udusalu ning abituriendid Katrin Tänav ja Hendrik Kuhi. Seejärel läks koolipere klassijuhatajatundi.

Reet Saar

Saame tuttavaks Märjamaa gümnaasiumi uue juhiga

Märjamaa Gümnaasiumi uueks direktoriks valiti suvel Kalle Uusmaa. Tallinnast pärit, kuid elab Märjamaal juba 2001. aastast. Saame värske koolijuhiga lähemalt tuttavaks.

Millistes koolides olete ise õppinud?

Keskhariduse sain Tallinna Reaalkoolist, õppinud olen ka Tallinna Tehnikaülikoolis, magistrikraadi sain aga Estonian Business Schoolist.

Mis oli ajend kandideerida gümnaasiumi direktoriks?

Haridusvaldkond, eriti selle niinimetatud köögipool, on mulle kogu aeg huvi pakkunud. Töötasin 2012. aastast õppimise kõrvalt Tallinna Tehnikaülikoolis ja mõned aastad Tallinna Tehnikakõrgkoolis, juhtides mitmeid erinevaid õppetegevuse- ja koostööprojekte. Ka Tallinna Tehnikagümnaasiumi noortele korraldasin paaril aastal üht logistikakursust.

Teiseks ajendiks oli minu vanaema, keda ma väga austasin ja kes oli minu elus väga oluline. Ta oli eesti keele õpetaja, rääkis põnevaid lugusid ja tekitas sellega minus austuse ja lugupidamise õpetajaameti vastu. Ise pole ma õpetajaks õppimist siiski valinud. Olen küll klassi või auditooriumi ees olnud, aga enam meeldib mulle administreerimine ja korraldamine. Kolmandaks ajendiks oli soov panustada kodukoha arengusse.

Kas nüüd tuleb end minna koolijuhiks koolitama?

Väga tänuväärne võimalus on alustavate koolijuhtide arenguprogramm, mida korraldab Haridus- ja Teadusministeerium Innove toel. Kandideerisin sinna ja kevadeni kestva kursuse esimene kahepäevane moodul oli juba augustis. Koolitus on hästi põnev ja asjalik, mõeldud spetsiaalselt minusugustele alustavatele koolijuhtidele, tulevad nad siis mujalt valdkonnast nagu mina või koolist.

Kui tuttav oli teile Märjamaa gümnaasium enne ametisse astumist?

Praktiliselt täiesti võõras. Olin direktori kabinetis käinud seoses spordikeskuse nõukogu tööga (Kalle Uusmaa on sihtasutuse nõukogu esimees – toim) ja söökla suures saalis paaril lõpuaktusel, mujal mitte. Tänaseks ma majas enam ära ei eksi.

Millega tegeles vastne direktor esimesel töökuul, kui kolleegid veel puhkasid?

Minu esimene tööpäev oli 26. juulil. Esimestel päevadel kohtusime õppealajuhatajate ja huvijuhiga ning leppisime kokku järgmiste nädalate olulisemad tegevused. Esimene kokkusaamine õpetajatega toimus 23. augustil. Esimesest tööpäevast peale on toimunud tihe suhtlemine ja koostöö vallavalitsuse raamatupidamise ja teiste asutustega. Ees oli Märjamaa Folk, seega tuli vaadata, et väliskülalised saaksid remonditavas koolihoones hästi paigutatud ja hoitud. Iga nädal olid koolimaja remondiga seotud koosolekud.

Kas remont jõuti ikka enne õppeaasta algust lõpetada?

Jah. Värvilõhna võib küll mõnes ruumis veel tunda olla, mõned kardinad vajavad veel paigaldamist, aga suuresti on selle etapi tööd valmis. Rohkem või vähem põhjaliku uuenduskuuri läbisid klassid Tamme teel ja niinimetatud vanas majaosas. Uuendasime koridori põranda, vahetasime mitmete klassiruumide mööbli ja kaasajastasime valgustid. Järgmises etapis plaanime võtta ette remondi koridorides, aga see on järgmine suurem investeering.

Aabitsaid jagab I klassi õpilastele Märjamaa gümnaasiumi direktor Kalle Uusmaa.
Foto Reet Saar

Mida tõite välja oma töövestluses?

Olin teadlik, et Märjamaa gümnaasium on näidanud väga head taset riigieksamitel, ning et majas austatakse traditsioone. Rääkisin töövestlusel, et minu eesmärk ei ole ilmtingimata palju muuta. Tõin välja, et väga tähtis on majasisene inspireeriv töökeskkond, nii füüsilises kui sisulises mõttes, ning tugev suunatus koostööle nii majas kui ka väliste partneritega.

Millised muudatused kavatsete uue koolijuhina ette võtta?

Väljast tulnuna märkasin mitmeid detaile, mis vajavad muutmist. Seni olid kasutusel väga erinevas formaadis kooli üldine ja õpetajate e-postiaadressid – viimased olid paljuski nende isiklikud. Nüüd on kooli e-postiaadress gumnaasium@marjamaa.ee ja kõik õpetajad hakkavad kasutama uusi nimelisi aadresse. Kooli jaoks on oluline väline nähtavus ja selles on olulised ka taolised detailid.

Samuti võtame kasutusele kaasaegse õpilaspileti. Seni olid käsitsi täidetud paberpiletid, nüüd läheme üle infosüsteemiga ühildatud plastikkaartidele. See saab üksiti olema ka sõidukaart, mis kehtib paljudes kohtades üle Eesti. Väike ja lihtne asi, kuid väga vajalik muudatus.

Vallavolikogus on mitmel korral räägitud sellest, et meie gümnaasium peab end rohkem turundama. Milliseid samme tuleb veel astuda peale e-postiaadressside muutmise?

Väikestest detailidest rääkides on meil puudu majajuht. Võtame ette kogu hoone visuaalse identiteedi: ustele tulevad ühesugused sildid, ruumide numeratsioon saab korda. Ka majast väljaspoole tahaks panna viidad, et tulijal oleks selge, kus on algklasside maja, söökla, spordisaal, parkla jne. Traditsiooniliselt saavad I klassi õpilased kooli logoga vestid. Kooli logo tahaks rohkem kasutada meenetel ja erinevatel tarbeasjadel. Hästi oluline turunduselement on kodulehekülg, mis saab õige pea samuti uue näo.

Märjamaa gümnaasiumile on tehtud reklaami maakonna teistes koolides ja paljudes asutustes, kutsudes siia õppima. Jätkame sarnaseid kampaaniaid ka algaval õppeaastal. Olen nõus, et meie oma gümnaasiumit tuleb põhikooli lõpuklasside õpilastele aktiivselt reklaamida, samas teeme kindlasti aktiivset koostööd ka kutsehariduskeskustega.

On selge, et kõik põhikooli lõpetajad ei jätka oma õpinguid gümnaasiumis, aga loomulikult soovime, et need, kes

selle tee valivad, jätkaksid oma õpinguid just Märjamaal. Olen veendunud, et uus spordihoone annab gümnaasiumile palju juurde – võimalus siin korralikult sportida on kindlasti üks oluline motivaator kodukohas õpinguid jätkata või Märjamaa gümnaasium oma kooliks valida.

Kas koolis on olemas kõik õpetajad?

Jah, tänase seisuga on kõik õppeained ja positsioonid kaetud.

Millised kokkupuuted on teil „Tagasi kooli" programmiga?

Isiklikku kokkupuudet ei ole, aga see on suurepärane ettevõtmine. Kindlasti kaalun võimalusi saada meie gümnaasiumisse selle raames õpetajateks kooli vilistlasi ja teisi spetsialiste.

Kas endal ei ole plaanis klassi ette minna?

Sel õppeaastal mitte. Esimene aasta kulub kooliellu sisseelamiseks ja ka eelpool nimetatud tegevuste käivitamiseks.

Mis tüüpi juhiks end peate? Kuidas ise iseloomustate oma juhtimisstiili?

(Vestluskaaslane nendib, et see on raske küsimus ja enne vastamist tekib vestlusse mõttepaus.) Parema vastuse saaksite teiste käest. Pean end empaatiliseks, hindan rohkem inimestega otsesuhtlust kui protsessides ranget järje hoidmist. Pean end üsna avatuks, koostööaltiks ja rahulikuks inimeseks.

Haridusnõunik ütles, et andis uuele direktorile soovituse kooli traditsioone hoida ja viitas seejuures kooliaiale. Missugune on teie arvamus kooliaiast?

Kooliaed on väga vajalik ja see peab olema kõigile avatud. Vahel on räägitud aia piiramisest taraga, aga pigem pooldan valvekaameraid ja korralikku valgustust. Kooliaed on oluline loomingulise ja praktilise õppimise koht lisaks sellele, et see on ilus ja roheline kujunduselement. Aga olen nõus, parendamise kohti on kooliaias mitmeid.

Millise tundega lähete vastu alanud kooliaastale?

Minu jaoks on praegu õppimise ja uude valdkonda sisseelamise aeg. Kool on mitmete algatuste liige, näiteks „Tervist edendav kool". Lähen alanud kooliaastale vastu põnevuse ja sellise heas mõttes käivitava energiaga viia need ja veel ees ootavad algatused ellu.

30. augusti öösel toimunud algklasside klassiruumide akende robustne lõhkumine oli jõhker ja samas kurvaks tegev vandalismiakt. Sama päeva pealelõunal tarbiti kooli territooriumil alkoholi koos meie enda alaealiste õpilastega. Mõlema juhtumiga tegeleb politsei. Lähen alanud kooliaastale vastu teadmisega, et koolil on koostöös lastevanematega ees suur tööpõld tänaste noorte inimeste väärtushinnangute kujundamisel.

Reet Saar

Õpilastransporti korraldab sel õppeaastal jälle Märjamaa vald

Möödunud õppeaastal korraldas Märjamaa vallas õpilastransporti Põhja-Eesti ühistranspordikeskus (ÜTK). Kevadel viis ÜTK läbi uue kolmeaastase hanke vedajate leidmiseks, kuid sellega saadi hankedokumentidele mittevastavad pakkumused.

Märjamaa vallavolikogu andis oma istungil ÜTK-le juhise tunnistada pakkumused mittevastavaks ja korraldada uus hange. ÜTK ütles vigade parandamise asemel hoopis üles vallaga sõlmitud lepingu.

Vallavalitsusel ja volikogul ei jäänud muud üle, kui korraldada väga lühikese ajaga ise uus hange ja asuda uuesti õpilastransporti korraldama. Hange korraldati neljas osas ning edukad pakkumused tegid:

OÜ Netsest osas 1 (Vaimõisa-Märjamaa-Konuvere piirkond) ning osas 2 (Sipa-Laukna-Kullamaa-Teenuse-Vana-Vigala piirkond);

OÜ Perebuss osas 3 (Valgu-Kasti piirkond) ja osas 4 (Varbola piirkond).

Võrreldes ÜTK hankes saadud maksumusega, oli valla hankes saadud sõiduplaani-järgne hind vallale üheks õppeaastaks üle 80 000 euro soodsam, st kogumaksumus on küll eelmise õppeaasta hindadest kallim, kuid võrreldes ÜTK hankega, on kokkuhoid väga suur. ÜTK hankest oli tulemus kallim ainult osas 1 (üle 6% ehk ca 3800 eurot (käibemaksuta)), suurim odavnemine toimus aga osas 4 (36% ehk üle 30 000 euro (käibemaksuta)).

Sel õppeaastal korraldab õpilastransporti valla haridusnõunik koostöös koolide kontaktisikute ning vedajatega. Kuna õppeaasta alguses toimuvad nagu tavaliselt õpilaste liikumised (elukohtade muutumine; osa lapsi tuleb juurde, osa kolib ära), siis on praegu koolidega käsil sõiduplaanide täpsustamine. Eesmärk on pakkuda võimalikult suurele hulgale valla õpilastele võimalikult mugavat koolitransporti – enamasti koolibussidega, kuid ära kasutatakse ka maakonna bussiliine (nagu varasemaltki). Septembri jooksul toimub veel sõiduplaanides muudatusi. Seetõttu jälgige palun tähelepanelikult koolide ja valla kodulehe kaudu saabuvat infot.

Priit Kärsna

Avatud menetlusest ja rahvakoosolekust

AS Hoolekandeteenused esitas Märjamaa vallavalitsusele taotluse, et saada projekteerimistingimused psüühiliste erivajadustega inimeste kodu ehitamiseks. See on tekitanud kohapeal suurt vastukaja.

Viimastel nädalatel on poolt ja vastu kirjutisi ilmunud Märjamaa Nädalalehes, pakutud asukoha vastu Sipa tee 3 anti lõpuks üle 600 allkirja. Suurt avalikku huvi eeldades algatas vallavalitsus projekteerimistingimuste väljastamiseks avatud menetluse ja on toonitanud, et soovib avalikkust arutellu igati kaasata.

Menetlus seda ei nõua, aga teemaga tutvumiseks korraldas vallavalitsus koos Hoolekandeteenustega esmaspäeva, 26. augusti õhtul sõidu Pärnusse, et näha ära mullu detsembris valminud samasugune kodu, nagu Hoolekandeteenused soovib Märjamaale ehitada. Tutvumisreisil käis umbes paarkümmend inimest. See oli ettevalmistus järgmisel õhtul Märjamaal toimuvaks rahvakoosolekuks.

Teisipäeva, 27. augusti õhtul kogunes Märjamaa rahvamajja hinnanguliselt sadakond inimest. Arutelu hakkas läbi viima Elari Hiis, varasem Käru vallavanem, nüüd Türi abivallavanem. Laval võtsid koha sisse Märjamaa vallavanem Merlin Suurna, allkirjade kogumist korraldanud ettevõtja Aivar Kivissaar, AS Hoolekandeteenused teenuste direktor Liina Lanno ja kinnisvaradirektor Karl Mänd.

Vallavanem ütles, et nii suure avaliku huviga menetlust pole vallas varem olnud. Ta tõi välja, et Hoolekandeteenused on esitanud taotluse kodu projekteerimiseks, kuid midagi pole veel otsustatud ja ühtki luba pole väljastatud. Koosoleku eesmärk on pooled ära kuulata ja oma ettepanekuid saab esitada kuni 30. augustini. Olgu öeldud, et nii poolt- kui vastuettepanekuid esitati arvukalt.

Uued kodud on nagu päris kodud

Liina Lanno tõi välja erinevused kunagiste hoolde- ja tänapäevaste kodude vahel. Varem olid suured kombinaadid, kus elas koos mitusada inimest. Ühte tuppa oli paigutatud 5–6 hoolealust, kes ei saanud oma kaaslasi ise valida. Ühiskonnast isoleeritud inimestele olid tagatud vajalikud teenused, kuid elu kunstlikult loodud keskkonnas ei sunni inimest edasi pürgima.

Lanno rõhutas, et me ei saa täna hoida inimesi isolatsioonis. Uutes kodudes on toas 1–2 inimest, sobiva kaaslase saab endale valida. Elatakse kogukonna liikmena. Kodudes on ööpäevaringne tegevusjuhendajate tugi ja juhendamine, et erivajadusega inimesed saaksid elada võimalikult tavapärast elu. Suurtes hooldekodudes elati nagu puhkekodus, kus personal tegi kõik tööd nende eest ära. Nüüd kaasatakse elanikud kõigisse majapidamistöödesse nagu tavaliseski kodus ja püütakse inimesi vastavalt nende võimetele igati aktiviseerida.

Karl Mänd rääkis, et viimase kuue aasta jooksul on üle tuhande inimese toodud suurtest hooldekodudest ära. Uued kodud ehitatakse nüüd keskustesse, kus on üle 2000 elaniku: et kohapeal jaguks töötajaid, lähedal on avalikud ja sotsiaalsed teenused ja et klientidel on sellistes kohtades võimalik leida tööd või töölaadset tegevust. Eestis valmis mullu seitse uut hoonet. Rapla maakonnas on vaja umbes sada kliendikohta psüühilise erivajadusega inimestele. Märjamaa valla eestkostel on umbes 40 sellist inimest.

Rajatavas kodus oleks 9–10 töökohta, pluss kaudsed töökohad. Mänd lisas, et erivajadusega inimesed ei kasuta autot, sestap peavad teenused olema jalgsikäigu kaugusel. Sipa tee krunt suhteliselt

Koosolek psüühiliste häiretega inimeste kodu rajamise teemal Märjamaale oli rahvarohke.

keskuse lähedal sobib oma asukoha ja suuruse poolest. Vallavalitsus on varem välja pakkunud võimalikud kohad ka Orgital, Jaama ja Liiva tänaval. Esimese välistas Hoolekandeteenused kui liiga kaugel oleva, teiste miinuseks on liigne eraldatus.

Vastuseis asukohale

Aivar Kivissaar kinnitas, et ei olda nende inimeste, vaid kavandatud asukoha vastu ja et kahekordne maja eramute piirkonnas on liiga suur. Ta tõi näiteid oma varasemast praktikast Kullamaal, kuidas psüühilise erivajadusega inimesed tekitasid oma käitumisega probleeme ta baarile ja lisas, et pubi ja tulevane kodu kõrvuti toimima ei sobi. Ta tegi ettepaneku vallale arutada asukoht uuesti läbi. Selle peale vallandus saalis aplaus.

Mänd vastas, et üks korras maja pole alevile kahjuks ja hoone oleks dialoogis Sipa tee 1 asuva kortermajaga. Lanno lisas, et liikumispiirangu saab inimestele seada ainult kohus. See oli vastuseks kartustele, et kliendid hakkavad alevis uitama. Ta ütles, et need inimesed pole agressiivsed, pigem häbelikud ja endasse tõmbunud.

Nimetatud krunt kuulub kogudusele. Pastor Illimar Toomet ütles küsimusele vastates, et vaimulikuna on tal hea meel tulevase kodu üle, mis pakub selle asukatele häid elamistingimusi. Praegu on mitmed siitkandi inimesed kaugetes hooldekodudes, kus lähedased jõuavad neid harva külastama. Lähemal olles saaks seda tihemini teha. Kogudus saaks renditulu, mida on võimalik kasutada kiriku katuse remondiks.

Toomet uuris, kuidas lahendatakse olukordi, kui kliendid on rikkunud avalikku korda või põhjustanud varalist kahju. Lanno kinnitas, et pöördutakse politsei poole, kui on rikkumisi, mida ei saa tolereerida. Pole teada juhtumeid, et kliendid lähevad naabrite aedadesse nt saaki võtma.

Saalist küsiti, kust leitakse vajalik personal ja kuidas luua sotsiaalne võrgustik klientide jaoks. – Oleme lähivõrgustiku alati enne ette valmistanud. Siia saavad tulla töötajad, kes praegu on ametis teistes kodudes, uus töötaja suunatakse aasta jooksul koolitusele, lühim väljaõpe on 260 tundi.

Dr Hiiemaa sõnas, et vaja on endale selgeks teha, kas ollakse asukoha või asutuse vastu. Ta usub, et igas asjas on võimalik leida konsensus. Kivissaar kinnitas veel kord, et allkirju anti ainult asukoha vastu. Ka Rene Tobbi ütles, et vaja on leida kompromiss ja lisas, et selle piirkonna inimesed on valmis pöörduma kohtusse.

Emotsionaalse sõnavõtuga esines Mari Tammar, kes tõi näiteid, kuidas Islandil on psüühilise erivajadusega noored tavaellu kaasatud. Tema jutu ajal hakkas saal sumisema.

Asjade senine kulg

Mänd võttis kokku protsessi-

Lavalt küsisid ja vastasid Merlin Suurna, Aivar Kivissaar, Liina Lanno ja Karl Mänd.
Fotod Reet Saar

de senise arengu. Vallavalitsus pöördus pärast Mõisamaa hooldekodu sulgemist 2015. aastal Hoolekandeteenuste poole, et Märjamaale ehitada väikesed peremajad, nagu siis euroraha toel ehitati (selle aluseks oli volikogust tulnud ettepanek – toim). Sõlmiti ühiste kavatsuste protokoll, aga varem siin tegevuseni ei jõutud. Mänd lükkas ümber väite, et projekteerimistingimuste algatamine ajatati puhkuste ajaks.

„Kui on nii suur vastuseis, miks te ikka siia tulete? Te ei tule siia!“ kõlas saalist. Järgnes aplaus. Mänd vastas, et alles on käsil projekteerimistingimuste väljastamise aeg.

„Kui teeme sinna krundile väiksema hoone, kas siis olete nõus?“ küsis ta. Ka selle peale vastati eitavalt.

Vallavalitsuselt küsiti, miks varem avalikku arvamust ei uuritud? Suurna vastas, et aastal 2016 sõlmiti ühiste kavatsuste protokoll ja vallavalitsus pakkus välja võimalikke asukohti, kuid see ei taganud, et tingimata vastav kodu valda rajatakse, veel vähem ei lepitud kokku konkreetset asukohta. Alles tänavu juunis esitas AS Hoolekandeteenused taotluse, mida vallavalitsus hakkas menetlema.

Arutelus pakuti kodu võimalike asukohtadena välja nn endine Jänese haigla ehk hoone samal kinnistul, kuid krundi sügavuses või vana staadion.

Lõpusõnades kinnitas Liina Lanno: „Klientidel on soov elada päris kodus, mitte metsa taga. Kui teil on pakkuda sama hea koht, nagu praegu oleme välja valinud, oleme avatud seda kaaluma.“ Aivar Kivissar soovis, et ettevõtjad kaasataks ka edaspidi arutellu. Merlin Suurna ütles, et asukoha osas koosolekul selgust ei saanud. Ta kutsus üles arvamust avaldama ja kinnitas, et midagi pole veel otsustatud.

Arutelu alguses pakkus moderaator välja, et katsuks hakkama saada pooleteise tunniga, tegelikult kulus kaks ja pool tundi. Grupid jäid vestlema veel peale saalist lahkumist. Toimetajani on jõudnud vastukajad, et kaugeltki kõik küsimused ei saanud vastuseid. Nuriseti, et vastused venisid pikaks ja et kõik ei saanudki oma küsimust esitada.

Avaliku menetluse käik

Lõpetuseks kokkuvõte, kuidas käib avatud menetlus. See tähendab, et projekteerimistingimuste eelnõu pandi välja avalikkusele tutvumiseks ning huvitatud isikutele anti võimalus esitada 30. augustini eelnõu kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Edasi annab vallavalitsus Hoolekandeteenustele võimaluse enne taotluse üle otsustamist ettepanekute ja vastuväidetega tutvuda ning nende kohta arvamust avaldada, siis toimub avalik istung, kus menetlusosalisel on õigus avaldada istungil asja kohta suuliselt arvamust. Alles pärast seda langetab vallavalitsus otsuse.

Reet Saar

Elu psüühilise erivajadusega

Avalikul koosolekul jäi kõrva, et mõiste „psüühiline erivajadus” on nii üldine, et keeruline on näha selle taha – millised oleks Märjamaale elama tulevad inimesed ning milles on neil abi vaja?

Psüühilise erivajaduse võib jagada kaheks – vaimupuue ja psüühiline haigus. Vaimupuue on kaasasündinud ja ravimatu ning sageli on see aimata ka inimese näojoontest. Vaimupuudega inimesed tajuvad maailma oluliselt lihtsamalt, on väga siirad ning uudishimulikud.

Psüühiline haigus on elu jooksul tekkinud häire kas ületöötamise, trauma või sõltuvusainete tarbimise tõttu. Haigus on üldjuhul ravimitega kontrollitav ja vaatamata erivajadusele käivad need inimesed tööl, tegelevad hobidega jne. Märjamaa kodus hakkaksid elama psüühilise haigusega inimesed. Milline see elu võib olla, räägib väljamõeldud isiku Rita lugu. Rita on kirjeldus n-ö keskmisest kliendist.

Selline on keskmine klient

Rita on 47 aastat vana, ta jäi haigeks 12. klassi lõpus. Arsti sõnul oli põhjuseks kooli lõpetamisega seotud stress ja pärilik eelsoodumus. Rita siiski lõpetas keskkooli ja astus kutsekooli kokaks õppima. Ravimid hoidsid haiguse kontrolli all ning Rita üüris endale kodualevisse elamise. Üksi elades ei võtnud ta aga hoolikalt ravimeid ning haiguse ägenemisel kolis ema juurde tagasi. Ema hoolitses tema eest ja toetas ravi võtmisel.

Pärast ema surma jäi Rita üksi. Ta ei tulnud korterist enam välja, peljates ümbritsevaid inimesi. Haiguse esile kerkides hakkasid Rita mõtted peas virr-varrina keerlema. Ta ei saanud aru, mis on tegelikult ja mis toimub ainult tema peas. Mõtted ei lasknud tal keskenduda igapäevategevustele – ta ei suutnud enda eest hoolitseda, toitu valmistada, teistega suhelda ning ei lahkunud kodust.

Murelikud naabrid pöördusid sotsiaalosakonda, kust soovitati Rital kolida sotsiaalmajja. Seal ta ei saanud aga piisavalt tuge, lõpetas uuesti ravimite võtmise ja sattus psühhiaatriahaiglasse. Haigla soovitas koduvalla sotsiaalosakonnal taotleda talle kohta ööpäevasel erihooldusteenusel.

Uues kodus ravimite võtmine aitas ja Rita sai vaimse tasakaalu tagasi. Tervise paranedes hakkas ta uuesti õppima enda ja kodu eest hoolitsemist. Kindel rutiin ja töötaja toetus aitasid alguses teha lihtsamaid kodutöid, hiljem juba järjest suurema vastutusega ettevõtmisi. Aasta peale kodusse tulekut hakkas Rita käima paar tundi päevas tööl. See on talle olnud keeruline, sest ta teab, et pole kõige kiirem ja tähelepanelikum ning kardab negatiivset hinnangut. Õnneks töötajad toetavad teda ja see annab julgust.

Nii Rita kui tegevusjuhendajad teavad, et haigus pole kuskile kadunud, aga korralik ravi järgimine ja rahulik tegevus hoiab ära uue haigushoo. Kui töötajad märkavad muutust Rita mõtlemises ja käitumises, pöördutakse raviarsti poole, kes muudab tema ravimite koostist või koguseid. Uue raviskeemiga harjununa saab ta taas igapäevaste asjadega hakkama nii, et vajab ainult juhendamist.

AS Hoolekandeteenused
avalike suhete juht
Katrin Pärgmäe

Koolijütsi ohutu teekonna ABC

Suvi on taas lõppemas ja uus kooliaasta algamas. Paljudele õpilastele on koolitee juba aastatega paika saanud, kuid värsked, esimesse klassi suunduvad õpilased alles hakkavad sellega tutvuma.

Seetõttu soovitan vanematel värskete koolijütsidega tee kooli üheskoos läbi jalutada ja võimalikud ohud läbi arutada. Üheks suurimaks riskiks on tee ületamine, sest ootamatult sõidutee peale astumine võib tuua ohtlikke olukordi.

Soovitan lastel enne teeületamist veenduda, et autojuht on teda märganud ja on seisma jäämas või jäänud. Kindlasti peaksid ka autojuhid olema tähelepanelikumad, kui nad jõuavad **ülekäiguradade lähedusse**, sest lapsed võivad ootamatult teele astuda.

Lisaks jalgsi liiklemisele, tulevad paljud lapsed kooli jalgratastega. Jalgrattatee olemasolul on jalgratturitel kohustus sõita oma sõiduvahendiga sellel teel. Jalgrattatee puudumisel paremal pool tee ääres. Kindlasti tuleks vältida keset teed ja vastassuunas sõitmist, sest ootamatult võib kõrvalteelt tulla sõidukijuht või jalakäija, kes väikest ratturit seal oodata ei oska.

Jalgratastega liiklemisel on üheks suurimaks probleemiks ülekäiguraja ületamine. **Rattaga ülekäigurajale jõudes** peab jalgratta seljast maha tulema ja teed jalgsi ületama, jalgratas käe kõrval. Alles siis tekib autojuhtidel kohustus teda üle tee lasta. Jalgratta seljas teed ületades ei ole ratturil eelist sõidukijuhtide ees.

Silmas tuleb pidada, et sõidukijuhtidel on kohustus jalakäijale teed anda vaid vastavalt märgistatud ülekäigurajal, mitte ülekäigukohas.

Ülekäigukoht on jalakäijale sõidu-, jalgratta-, trammitee ületamiseks ettenähtud teeosa, kus jalakäijal ei ole sõidukijuhi suhtes eesõigust ja kus puudub ülekäiguraja märgistus. Seega peaksid vanemad kindlasti lapsega koolitee läbi käima ja kindlustama, et laps teaks ja saaks aru, kuidas seal liigelda.

Suve möödudes ja uue kooliaasta alguses on hommikustel aegadel rohkem liiklejaid tänavatel. Kallid liiklejad, palun varuge esimestel koolipäevadel piisavalt aega, et kohaneda sügiseste oludega. Olge tähelepanelikud ja ärge kiirustage. Nii loome üheskoos turvalisema liikluse.

Rapla piirkonnapolitseinik
Raido Galjaev

MÄRJAMAA 36. ALEVI-JOOKS 11. septembril KESKVÄLJAKUL

AJAKAVA:
16.30 Registreerimine

17.30 Väike ring (0,6 km)
P ja T vanuseklassid: 3-4 a ja 5-6 a
Oru tn 2 – Sauna tn – Lauluväljaku tn – Muru tn – Oru tn – LÕPP Oru tn 2 maja ees

18.00 Keskmine ring (2 km)
P ja T vanuseklassid: 7-9 a ja 10-12 a
Oru tn 2 – Sauna tn – Lauluväljaku tn – Kasti tee – Pärnu mnt (kõnnitee) – Turu tn – Oru tn – LÕPP Oru tn 2 maja ees

18.30 Suur ring (3,8 km)
P ja T 13-14 a, P ja T 15-16 a, N 17-34 a, NV 35+, M 17-39a ja MV 40+
Oru tn 2 – Sauna tn – Lauluväljaku tn – Haimre pst – Jaama tn – Kasti tee – Pärnu mnt (kõnnitee) – Turu tn – Oru tn – LÕPP Oru tn 2 maja ees

KÕIGILE OSALEJATELE MEDALID, PARIMATELE DIPLOMID JA KARIKAD! TOETAJATE POOLT ERIAUHINNAD!

Korraldaja: SA Märjamaa Valla Spordikeskus
Mart Tilk
Tel: 5661 1206
mart.tilk@marjamaa.ee

Külastajaid ootavad gümnaasium, muusika- ja kunstikool, rahvamaja, noortekeskus, sotsiaalkeskus, raamatukogu, kirik, Oniar OÜ, Naiskodukaitse, päästekeskus, perearstikeskus, maadlusklubi Juhan, valla spordikeskus, Wäega Wärk ja vallavalitsus.
Täpsem info tuleb õige pea!

Motomeeste uudised

Külgkorvidega mootorrataste karikasarja 4. etapp peeti 24. augustil Kiviõlis.

Märjamaa spordiklubi esindajana saavutasid Silvar Pärn ja Hurmo Oll 55+ klassis 5. koha. Üldkokkuvõttes on neil III koht.

B-grupis võistelnud Märt Arula ja Sten Niitsoo said etapil 10. koha. Üldarvestuses on neil 5. koht.

Sarja järgmine võistlus toimub 7. septembril Aravetel.

Käisime tutvumas Soome kolleegide tööga

26. ja 27. augustil tutvusid Märjamaa gümnaasiumi 13 algklasside õpetajat, sotsiaalpedagoog ja haridustehnoloog Nurmijärvi maakonna Lukkarini algkooli töökorralduse ja igapäevategemistega.

Projekti algatajaks oli õp Tiina Tanseri. Ta kirjutas Nurmijärvi haridus- ja kultuuritöö korraldajale meie soovist külastada üht sõprusmaakonna kooli. Vastus tuli üsna kiiresti ja selles pakuti välja Lukkarini algkool.

Lukkarini algkoolis (I–VI klass) on 12 klassikomplekti ja 281 õpilast. See kool töötab *co-teaching* programmi alusel. See tähendab meie mõistes liitklassi meetodil õppetegevuse korraldamist.

Koos õppisid: eelkool + I kl + 2 kl, 3.–4. klass. Nendes klassides õppisid koos tavaõppe õpilased ja õpiraskustega õpilased. Klassis ei räägita kunagi sellest, et osa lapsi on õpiraskustega. Seda ei tea ka laste vanemad. Eesmärk õppimisel on aidata kõiki õpilasi hea hariduse saamisel ja taseme ühtlustamisel.

5. ja 6. klassis moodustatakse kaks tavaklassi ja üks õpiraskustega klass. Ka siin jätkub töö teadmiste ühtlustamisel, et põhikooli üleminekul oleksid ka õpiraskustega õpilased jõudnud teistega samale tasemele. *Co-teaching* programm on kestnud kümme aastat ja õpetajate arvamusel see toimib igati.

Koolis saimegi tutvuda erinevate tundidega. Meid jaotati kohe olme rühma ja suundusime erinevatesse klassidesse, erinevatesse tundidesse. Tunde jälgisime mõlemal päeval samades gruppides Hiljem saime vahetada nähtu ja kuuldu kohta muljeid.

Miks sellise programmiga alustati?

Varem olid õpiraskustega õpilased teistest eraldatud, tunnis olid ka abilised, aga midagi ei muutunud. Hakatigi otsima uusi võimalusi, kuidas olukorda muuta õpilassõbralikumaks, kuidas efektiivsemalt õpilasi aidata, millist teed pidi saab jõuda heade tulemusteni. Siin tuligi appi *co-teaching* programm. Selle põhimõtteid kasutatakse üle Soome, aga iga kool saab leida endale kõige sobivama süsteemi.

Selle programmi kohaselt on klassis kaks magistrikraadiga õpetajat ja eriettevalmistuse saanud assistent. Teemasse sissejuhatus on ühine, aga siis hakkab kumbki klass tegema tööd oma tööraamatust ja vihikust. Õpetajad ja assistent liiguvad pidevalt klassis ringi ning juhendavad-abistavad õpilasi. Vajadusel saab ka 4. klassi õpilane abistada 3. klassi õpilast. Õpetajate vahel valitseb koostöö nii tundide planeerimisel kui ka läbiviimisel. Eelnevalt arutatakse läbi plaanid, kuidas leida iga teema juures kõige parem meetod, et õpilane mõistaks õpitavat, kuidas last aidata, suunata. Kõik kooskõlastatakse kahe klassi õpetaja vahel. Nii saavad klassis tuge nii tipud, tavaklassi õpilased kui ka õpiraskustega õpilased. Juba õppekirjandus on koostatud nii, et tugevamale õpilasele jaguks ka mõttetööd. Alumised tasemed peavad kõik läbima, et ülespoole minna.

Õpetajad on vabad kasutama erilisi ja erinevaid meetodeid. Nad ei pea kellelegi aru andma töövõtete kohta. Nad ise otsustavad, kes missugusele ainele enam keskendub. Tähtis on jõuda hea tulemuseni. Kaks õpetajat peavad jagama omavahel kõik – ka vastutuse. Õpilastele antakse kaks korda aastas hinnangud. Tunnis tunnustatakse näit kleepsu kleepimisega vihikusse-tööraamatusse. Alates 7. klassist kehtib numbriline hinne.

Mida veel kuulsime-nägime?

• Koolis on õpilasele tasuta kõik õppetarbed, söök, transport kooli ja koju.

• Klassides (liitklassides) on 25–28 õpilast.

• Pikapäevarühmi koolis ei ole. Kui laps seda vajab, siis ostab lapsevanem selle teenuse.

• Kõik vahetunnid veedetakse õues (v.a tugev sadu ja üle -25 kraadi pakast).

• Mobiiltelefone ei kasutata kuni VI klassini. Kaasas võivad need olla, aga koolis neid välja võtta ei tohtinud. Kui keegi eksis selle reegli vastu, siis võeti telefon ära ja kutsuti lapsevanem sellele järele.

• Sööklas ei pakutud lastele magustoite ja ei olnud puhvetit.

• Kõik õpilased sõid lõunat. Keegi ei pööranud kalasupi päeval söökla ukselt tagasi.

• Sööklas oli mitmekesine leivavalik (ka näkileivad) ja hästi vahva võimasin. Lisaks asus seinal müramõõtur, mis läks punaseks, kui hääled liiga valjuks läksid, ja lapsed reageerisid sellele kiiresti.

• Väljasõite lastele organiseerivad vanemad, kandes kõik kulud.

• Me ei näinud vahetunnis valjuhäälset suhtlemist, tõuklemist, jooksmist.

• Koolis ei ole ka ringe. Need töötavad noortekeskuste jne juures.

• Pärast õpetaja selgitust asusid kõik usinasti ülesandeid täitma. Võib-olla oli meie jaoks saginat rohkem, aga tööle hakati kohe ilma lisaküsimusi esitamata.

• Kirjutatakse seostamata kirja. Kiri vihikutes oli puhas ja ilus.

• Nähtud tundides lugesid õpilased ladusalt.

• Tähelepanu pööratakse viisakusele, üksteisega arvestamisele, kedagi ei jäeta üksi.

Erinevatel viisidel kajastusid viisakusreeglid klassiruumide seintel.

• Igas klassis oli nutiprojektor ja dokumendikaamera, mis on õpetaja suurepärane abimees. Siinidel liikusid allatõmmatavad kaardid jm õppevahendid.

• Külastasime loodusõpetuse, matemaatika, muusika, käsitöö soome keele ning õuesõppe tunde erinevates klassides.

• Tutvustasime meie kooli õpilasomavalitsuse õpilastele ja õpetajatele.

• Peaaegu igas klassis oli ka üks meesõpetaja.

Oli tore ja mõtlemisainet pakkuv reis. Täname õp Tiina Tanserit projekti koostamise eest.

Tänasime sealseid õpetajaid ja õpilasi vastuvõtu eest. Aitäh sponsoritele, kes aitasid tänu edasi anda!

Täname: Orgita Põld OÜ, Sandmerk OÜ, Lemmiku pood, FIE Piret Saaliste, Kalev Suits, Hanno Marrandi, Tiina Lilleaed, Eufoni Lilled.

Nähtut ja kuuldut vahendas Lia Puhm

RAPLAMAA
VEOTEENUSED
+372 56881227
www.vedaja.ee

Ostame metsakinnistuid (ka koos põllumaaga) ja kasvavat metsa (raieõigust)
Tel 528 4932
Riho Alavee
info@timberston.ee

Puurkaevude ja -aukude projekteerimine, puurimine ning likvideerimine.
Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septikute ja süvaveepumpade paigaldus.
Tel: 526 9604
www.puurkaevumeistrid.ee

Looduslike pühapaikade uuring Märjamaa kihelkonnas

Tänavu toimub Märjamaa kihelkonnas looduslike pühapaikade uuring. Pühapaikadest kõneleva pärimuse kogumisel ja paikade kaardistamisel palume kohalike elanike abi. 12. septembril kell 17 on Haimre rahvamajas Märjamaa kihelkonna looduslike pühapaikade teabepäev.

Vastavalt Kultuuriministeeriumi looduslike pühapaikade arengukavale 2015-2020 toimub tänavu Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel ja Muinsuskaitseameti koordineerimisel ajaloolisel Läänemaal looduslike pühapaikade uuring. Selle eesmärgiks on arhiiviandmete alusel selgitada, millised on Läänemaa muinsuskaitseta looduslikud pühapaigad, kus nad asuvad ja milline on nende hetkeseisund.

Et Märjamaa kihelkonna pühakohad saaksid võimalikult hästi kaardistatud, kutsun siin uurimistööd tehes kõiki kihelkonna elanikke nii kohapeal kui kaugemal oma kodukandi pühapaiku meenutama ja väikeseidki infokillukesi, kasvõi ainult kohanimesid mulle uuringu jaoks saatma. Järgnevalt täpsustan, mille kohta infot ootame.

Millist infot ootame

Looduslikud pühapaigad on kohad ja maastikud, kuhu on ande viidud, kus on ravitud, suheldud vaimolenditega, kogetud erilisi kogemusi. Need on kohad, mida on peetud pühaks, millega on inimestel vaimne ühendus ja millel on usuline või rituaalne tähendus ja/või funktsioon.

Need võivad olla üksikud puud, puuderühmad ja metsad, allikad, jõed, ojad vm veekogud, erinevad maastikuvormid nagu künkad, orud, pangad, kivid, aga ka suuremad maa-alad. Neist kohtadest on toodud tervendavaid elemente: allikatest vett või muda, puudelt koort, pühadelt aladelt jõustavaid taimi.

Pühapaikadele viitavad ka kohanimed: näiteks Hiie-, Iie-, Iida-, Uku-, Taara-, Taari-, Toori-, Tooru-, Tõnni-, Hinge-, Nõia-, Risu-, Reo-, Risti-, Arsti-, Tohtri-, Ravi- ja Püha-osisega nimed, allikate puhul Silma-allika-nimi (silmade ravimise järgi), kivide puhul Liukivi (liulaskmiskombe järgi). Pühapaikades ja nende pinnases paikneb ande, mis on sinna toimingute käigus jäetud: maapinnas on säilinud näiteks münte, savinõude ja pudelite kilde, metallesemeid ravipraktikatest, sütt lõkketuledest jne.

Pühapaiku on ka lihtsalt pühaks nimetatud. Neid on hoitud ja eriliseks peetud, neisse on aupaklikult suhtutud, seal teistmoodi käitutud kui tavalisel maastikul.

Tihti on pühapaikadest kõneldud seoses mõne hiiuga nagu Kalevipoeg või Vanapagan. Kuivõrd pärimus on säilinud vaid fragmentaarselt, siis tasub teada anda ka hiiupaikadest. Need võivad ühtlasi olla olnud ka hiiepaigad, sest hiiu- ja hiiepärimus on sügavuti ühendatud. Ka on mõningatest pühakohtadest räägitud, et nad on asukohta vahetanud, näiteks, et järved on rännanud, mäed lennanud, puud kõndinud, kivid taevast tulnud jne. Sellistestki lugudest/kohtadest palun teatada. Ka jälgedest, lohkudest ja märkidest kividel võiks info edastada. Pühadusele võivad viidata kogemuslood vaimolenditest ja kummalistest nähtustest looduses. Võimalusel palun jagada ka selliseid lugusid.

Iga inimese suhe maastikuga on kuskilt maalt väga intiimne ja seepärast on ka loomulik, et teatud piiridest alates ei ole võimalik uurijatele teavet edastada. Samas uuritakse ka tänaste inimeste jaoks pühasid paiku, mitte ainult ajaloolisi. Kui tunnete, et tahaksite mõnest sellisest kohast kõnelda-kirjutada, mis on teile püha, millega on teil vaimne ühendus, siis on ka see teretulnud. Tänapäeval teatakse ju maastikul palju nö energeetiliselt laadivaid, tervendavaid kohti, millest pole ajaloolist teavet. Ehkki arengukava tegeleb nö vanade kohtadega, on väärtuslik ka info tänapäeval inimesi kõnetavatest kohtadest.

Püha maastik kui tervik

Kuivõrd püha maastik on minu kui uurija jaoks terviklik, siis kogun rõõmuga kokku ka kõik teated ja lood vanadest kabelikohtadest.

Oodatud on nii üksikud kohanimed ja teated kui ka rahvajutud, nn legendid, ja kindlasti ka inimeste enda kogemuslood eelkirjeldatud paikadest. Soovitan ka kirjutada kaitsealustest kohtadest, sest tihtilugu on nad kaitse alla võetud ilma pärimust ja vaimset tähendust kirja panemata.

Oma **kaastööd palun saata** e-posti teel aadressile metssalu@ekoke.ee või kirjutada paberil aadressile Jüri Metssalu, Võsa 23, Rapla 79 514. Paikade kohta palun lisada ka asukohakirjeldus ja võimalusel mõni foto. Kui aga pildistada pole võimalik, siis piisab ka lihtsalt kirjalikust infost. Kui kirjutada pole mahti, võib kasvõi teha väikese video- või helisalvestuse ja seda üle interneti jagada. Kõigile kaastöödele palun juurde kirjutada ka enda andmed: ees- ja perekonnanimi, aadress, soovitatavalt ka vanus. Kindlasti palun mainida ka seda, kellelt või kuskohast on teave kuuldud/saadud.

12. septembril kell 17 toimub Haimre rahvamaja väikeses saalis Märjamaa kihelkonna looduslike pühapaikade teabepäev, kus tänavusest uurimisprojektist lähemalt kõnelen ja kus on samuti võimalik pühapaikade alast infot edastada. **Infopäevale palun registreerida hiljemalt 11. septembri lõunaks aadressil metssalu@ekoke.ee või tel 5340 5189.**

Jüri Metssalu

Vana-Nurtu hiietamm 23.04.2019.
Foto Jüri Metssalu

Märjamaa kihelkonna muinsuskaitseta looduslikud pühapaigad

Alaküla Hiieauk; Aruküla Hiiemaa talu; Hiiemägi Aruküla ja Sõmera vahel; Jõeääre Tõralasme mägi; Kasti Nõia ristikivi; Kohatu Hiie heinamaad (Hiiealune); Kohatu Hiiesoo; Kunsu Hiiesoo; Kõrtusotsa Nõidamaa Nõiakivi ja Nõidamägi; Kõrvetaguse Hiiemets (Hiietaguse mets); Kõrvetaguse Taara mägi; Kõrvetaguse ja Ringuta Tarnallikas (Tärnallikas); Lokuta Hiieauk; luumunade kaotamise kask Orgita raba ääres; Lümandu allikas mõisa lähedal heinamaal; Moka Allika Silm; Moka Hiieküngas; Moka ohvrikivi (Männiku kivi); Männiku Hiietsi põld; Märjamaa Hiiepärn; Nõiamägi Orgita mõisa heinamaal; Päädeva Mardi niinepuu; raviallikas Jaaniveski (e Vigala) jõe ääres; Sipa Iitaugu ja Ita küün; Sipa Kärsa allikas; Sipa külapärn; Sõtke Hiiealune; Sõtke hiiepaik; Sõtke Hiiepõlde talu; Sõtke Hiietaguse põld; Sõtke ohvrikivi; Sõtke Püha mägi (Pühajõe mägi) ja Pühajõe allikas (Pühaallikas); Sõtke Taara mägi; Sõtke, Naistevalla, Paeküla ja Tolli Püha jõgi ja Pühajõe soo; Tolli Ellamaa allikas; Tolli Hiie saun, hiiepuud, Hiie haud, Hiis; Tolli Taaralepa talu, Taaralepa põllud, Palumägi, Paesuvälja lepik; Tõusma allikas Haimre ja Sõtke mõisa piiril; Vaimõisa Hiielohud; Vaimõisa Ristilepik (Hiiease, palvetuse koht, hiiepuu); Valgu Hiiemägi (Mustlasemägi); Valgu-Vanamõisa Iieauk; Valgu-Vanamõisa Nõidemägi; Vana-Nurtu Hiiepärn; Vana-Nurtu Hiietamm; Vana-Nurtu Sõela allikas; Varbola Hiiekivi (Kükita Suurkivi).

Kohtade esialgne nimekiri on koostatud arhiiviallikate alusel ja täpsustub väliuuringute käigus.

Märjamaa rahvamajas

3. september kell 19
Mälumänguklubi
9. september kell 10 Silmade kontroll ja prillide müük, eelregistreerimisega
11. september kell 11
Soome jalatsivabriku müük
13. september kell 19 Gurmeeõhtu üllatusesinejaga, pääse 40.-
14. september kell 11
Soome riiete müük
25. september kell 13
Kuressaare Linnateater „Kosmos“ 5.-12. kl õpilastele
29. september kell 12 „Seebimulli show“
1. oktoober kell 14
Rahvusvahelise muusikapäeva kontsert- õpituba

Näitused

Ly-galeriis
August-september
EHALILL HALLISTE
etnograafilised
gobeläänportreed
TANU ALL

Märjamaa valla
fotovõistluse tööd

Rahvamaja teisel
korrusel näitus
„ESTRAADI-
ANSAMBLID
MÄRJAMAAL“
Fotod
Uno Kiisma erakogust

I korruse peeglisaalis
fotod
heakorrakonkursist
“KAUNIS KODU 2019”

Laudade, piletite ja kohtade broneerimine tel 5656 4614 või marjamaa.rahvamaja@marjamaa.ee

www.marjamaarahvamaja.ee

ADAM BD AS OTSIB EKSPEDIITOR-KAUBIKUJUHTI

Adam BD AS põhitegevusalaks on professionaalseks kasutuseks mõeldud jõuluvalgustuse tootmine ja müük. Adam Decolighti lisateenuste hulka kuuluvad ka kujunduste ja arengukavade koostamine, dekoratsioonide paigaldamine, demonteerimine, hoiustamine ja hooldamine.

Otsime enda Märjamaa kollektiivi alalist kaubikujuhti kelle põhiliseks tööülesandeks on kaupade ja toodete vedu klientidele ning kaubaveo korraldamine erinevate ladude vahel.
Kaupade põhiline veosuund Märjamaa-Tallinn-Märjamaa.

Tööle asumise aeg kokkuleppel.

Lisaküsimuste korral palun helistage +372 56 999 566, büroojuht Kairi Kolbin.

ADAM DECOLIGHT

VVTTK Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool

VANA-VIGALA TEHNIKA- JA TEENINDUSKOOLI
täiendav vastuvõtt vabadele õppekohtadele
kuni 15. septembrini 2019

KUTSEÕPE TÄISKASVANUTELE (tsükliõpe)

Mootorsõidukidiagnostik 1 a
Autoplekksepp-komplekteerija (vanade autode taastaja lisaoskusega) 1,5 a
Mootorsõidukitehnik (autoelektriku lisaoskusega 2 a
Mööblirestauraator 2 a
Pottsepp - sell 0,5 a
Kondiiter 1,5 a

PÕHIKOOLJÄRGNE ÕPE

Automaaler 3 a
Autoplekksepp-komplekteerija 3 a
Mootorsõidukitehnik 3 a
Ehitusviimistlus 3 a
Kokk 3 a

Dokumentide vastuvõtt
esmaspäevast - reedeni kella 10.00 - 16.00
Lisainfo 56939083

www.vigalattk.ee

Märjamaa kinos Helk

K 4.09 kl 17.00
„KAITSEINGEL ON LANGENUD”
USA märulifilm 2.02 (MS –12)

K 4.09 19.15; 21.20
„RIIGISALADUS”
USA draama-põnevik 1.52 (K –12)

N 5.09 kl 17.00
„RIIGISALADUS”

N 5.09 kl 19.10; 21.10
„TANTSULAHING”
VENEMAA muusikaline draama 1.25 (MS –12)

R 6.09 kl 17.00; 19.00
„KOHTUNIK”
EESTI draama 1.35 (K –12)

R 6.09 kl 21.00
„SEE: TEINE PEATÜKK”
USA õudus põnevik 2.45 (K –14)

P 8.09 kl 15.00
„ANGRY BIRDS 2: KURJAD LINNUD. FILM” 3D
USA kogupere-jooniskomöödia-seiklusfilm 1.37 (L) eesti keeles

P 8.09 kl 17.00; 19.00
„KOHTUNIK”

P 8.09 kl 21.00
„SEE: TEINE PEATÜKK”

E 9.09 kl 17.00
„TANTSULAHING”

E 9.09 kl 19.00; 21.00
„ODESSA”
VENEMAA komöödia-draama 1.45 (K –16)

T 10.09 kl 17.00; 21.20
„MINU VÄIKE INGEL”
USA põnevusdraama 1.38 (K –14)

T 10.09 kl 19.00 „WHERE`D YOU GO BENADETTE”
USA komöödia-draama 2.10 (MS –12)

K 11.09 kl 17.00; 21.00
„KOHTUNIK”
EESTI draama 1.35 (K –12)

K 11.09 kl 19.00
„MINU VÄIKE INGEL”
USA põnevusdraama 1.38 (K –14)

HINNAD

Koolieelik 2.00 €
Õpilane, pensionär 3 €
Täispilet, sh üliõpilased 4 €
3D passiivprillid 1 €

Arvamuse väljaselgitamine Harju maakonna Saue valla ja Rapla maakonna Märjamaa valla vahelise piiri muutmise kohta

Märjamaa valla Kohatu küla Eharanna ja Raja kinnistute omanikud on esitanud Saue Vallavalitsusele avalduse, millega soovivad muuta Harju maakonna Saue valla Lehetu küla ja Rapla maakonna Märjamaa valla Kohatu küla vahelist piiri.

Saue Vallavolikogu on 25.10.2018 otsusega “Harju maakonna Saue valla ja Rapla maakonna Märjamaa valla vahelise piiri muutmise algatamine“ nr 82 algatanud Harju maakonnas Saue valla Lehetu küla ja Rapla maakonna Märjamaa valla Kohatu küla vahelise piiri muutmine.

Märjamaa Vallavolikogu on 19.02.2019 otsusega ”Harju maakonna Saue valla ja Rapla maakonna Märjamaa valla vahelise piiri muutmise algatamine” nr 124 nõustunud algatada eelnimetatud piiride muutmine.

Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus § 7 lõige 7 punkt 2 sätestab, et territooriumiosa ühe haldusüksuse koosseisust teise haldusüksuse koosseisu arvamisel korraldatakse elaniike arvamuse väljaselgitamine asjaomasel territooriumiosal asustusüksuste kaupa.

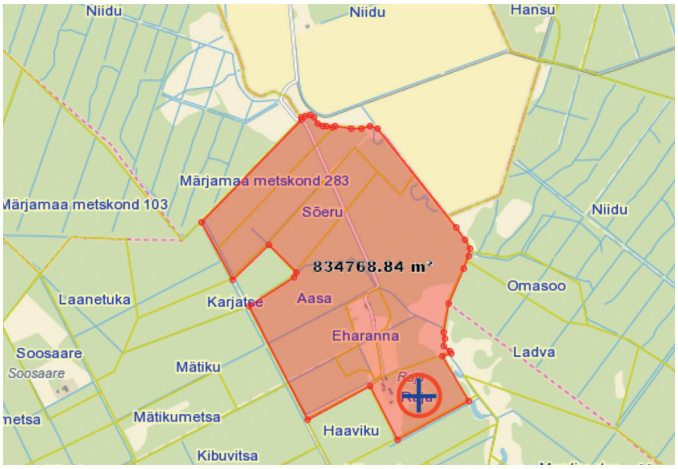

Maakonna piiri muudatuse ettepaneku skeem. Punasega tähistatud ala on hetkel Märjamaa valla territoorium, mis piirimuudatuse korral muutuks Saue valla territooriumiks.

Saue Vallavalitsus on kaasanud arvamuse väljaselgitamise menetlusse piirimuudatusega puudutatud katastriüksuse omanikud või esindajad. Arvamuse väljaselgitamise küsitluslehed kaasatud isikutele on saadetud tähitud kirjaga ning vastamise tähtajaga 30.09.2019.

Märjamaa valla arengukava 2018-2030 uue redaktsiooni eelnõu on suunatud avalikule väljapanekule

Märjamaa Vallavolikogu 27. augusti 2019 protokollilise otsusega on suunatud avalikule väljapanekule Märjamaa valla arengukava 2018-2030 uus redaktsioon. **Muudatusettepanekute esitamise tähtpäevaks määrati 11. september 2019.** Avaliku väljapaneku ajal on võimalik esitada arengukava täiendamiseks kirjalikke ettepanekuid e-posti aadressile: marjamaa@marjamaa.ee või paberkandjal vallavalitsuse postiaadressile Tehnika 11, Märjamaa alev.

Märjamaa valla arengukava 2018-2030 uus redaktsioon koos lisadega on kättesaadav Märjamaa valla kodulehel http://marjamaa.kovtp.ee/ ning paberkandjal Märjamaa Vallavalitsuse kabinetis nr 16.

MTÜ Jätkusuutlik Vana-Vigala kutsub Sind

RÄÄTSAMATKALE SOOMAALE

Matk toimub 18. septembril. Väljasõit Vana-Vigala rahvamaja esiselt platsilt kell 14.00.
Osavõtust registreerimine on alanud, teata sellest telefonil: 5650 5783 või e-posti kaudu info@jatkusuutlik.ee.

Osalustasu 5 €

Tutvu eelnevalt matkajuhistega https://www.matkajuht.ee
Matk saab teoks KIK keskkonnateadlikkuse programmi projekti „ Keskkonnasõbralikud üritused Vana-Vigalas” raames.
Ole meiega ja jälgi FB!

Metsakeskus.ee
Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

LIIKUV INKOTUBA
Märjamaa sotsiaalkeskuses neljapäeval, 5.septembril 15.00

Müügil: sidemed, nahahooldusvahendid, mähkmed jne. Soodustusega müük puuetega inimestele ja vanaduspensionäridele isikliku abivahendi kaardi omamisel. Täishinnaga müük kõikidele abivahendite vajajaile. Tasuta konsultatsioon ning toodete ja abivahendite tutvustused.

Info ja tellimine telefonil 53439837 Ülle e-post: t.ulle@inkotuba.ee

VOTEX house
N, 05.09 9-17
MÄRJAMAA MAXIMAS
PUUVILLASE VOODIPESU SUURMÜÜK!
kirju tekikott al 12,30 €
kirju padjapüür al 2 €
satiinist padjapüür al 2 €
&
Selle reklaamiga kogu täishinnaga voodipesu -15%
www.votex.ee

* Tööriistade ja kaubikute rent
* Akende müük ja paigaldus, mõõtmine
* Kasutatud kodumasinate müük. Järelmaksu võimalus
* Kodumasinate remont ja paigaldus

Facebook.com/kasutatud kodutehnika

Pärnu mnt 68
Tel 5566 9903

Avatud E–L

Vigala Maarja koguduse 680. aastapäev laupäeval, 7. septembril 2019. a

Päevakava:
10.00 rongkäik kogudusemajast läbi küla kirikusse
11.00 aastapäeva armulauaga jumalateenistus kirikus

Teenib EELK peapiiskop Urmas Viilma

Kaasa teenivad
õpetajad Mihkel Kukk, Kaido Soom, Kristiina Jõgi,
diakon Jane Vain

orelil Andres Uibo
Naiskoor Jakobi
Pärnu Oikumeeniline Naiskoor
Vändra Oikumeeniline Naiskoor
Vigala Meeskoor

Pärast jumalateenistust on kirikuaias kaetud kohvilaud.

Puurvesi PUURKAEVUD
www.puurvesi.ee
• Puurkaevude ja maasoojus-puuraukude puurimine, projekteerimine ning hooldus.
• Vee- ja kanalisastioonitorustiku rajamine, reoveemahutite, septikute, biopuhastite, süvaveepumpade ja veefiltrite paigaldus ning hooldus.
+372 5569 4310; taavi@puurvesi.ee puurvesi

LapiButiik
LAPITEHNIKA- JA ÕMBLUSTUBA
**Kodutekstiilid
**Käsitöö
**Õmblus- ja käsitöötarvikud
**Õmblusteenused
**Riiete parandus
Pärnu mnt 67
II korrus
www.lapibutiik.ee lapibutiik tel 523 4210 T - R 10 - 17 lõuna 12 -13

Teade Märjamaa valla puuetega inimeste ühingu liikmetele

6. oktoobril läheme Estonia teatrisse vaatama muusikali „Viiuldaja katusel“. Kes soovib osaleda, palun endast teada anda Margele telefonil 514 7838. Teatrikülastus maksab 27 eurot.

Avaldame siirast kaastunnet
Liane Orgmetsale
armsa ema
LINDA RANDMAA
kaotuse puhul.

OMNIVA

Südamlik kaastunne
Galinale, Katrini ja Janeki
perele kalli tütre ja õe
KRISTINA
kaotuse puhul.

Perekonnad Loelid

Üks tee on lõpuni käidud,
üks süda on vaikinud.

Avaldame siirast kaastunnet
Reimile, Liisale ja Emiliale
KRISTINA
kaotuse puhul.

Kõik lähedased omaksed

Avaldame omastele sügavat
kaastunnet
KRISTINA JAAGO
surma puhul.

Osaühingu Oniar töötajad

Valus, nii valus on see,
et nõnda vara katkes elutee...

Sügav kaastunne Galinale ja
tema perele
kalli tütre, õe ja ema
KRISTINA
surma puhul.

Tiina, Urmas, Elle, Mihkel
ja Kalev

EELK Märjamaa Maarja kogudus

Kolmapäev, 4. september
17.00 Pihiaeg (kogudusemaja)
18.00 Missa (Maarja kirik)

Neljapäev, 5. september
7.30 Missa (Maarja kirik)

Reede, 6. september
7.30 Missa (Maarja kirik)

Pühapäev, 8. september
13. pühapäev pärast nelipüha
11.00 Missa (Maarja kirik)

Esmaspäev, 9. september
7.30 Missa (Maarja kirik)
18.00 Palvetund (kogudusemaja)

Teisipäev, 10. september
7.30 Missa (Maarja kirik)

EEKBL Märjamaa vabakogudus

Jumalateenistus pühapäeviti
kell 14 Pargi tn 19

EELK Kullamaa Püha Johannese kogudus

Armulauaga jumalateenistus
pühapäeviti kell 11

EELK Vigala Maarja kogudus

Jumalateenistused igal pühapäeval kell 11

EELK Kullamaa kogudus

Armulauaga jumalateenistus
pühapäeviti kell 11

Tuul puude ladvus tasa
kiigub, me vaikses leinas
langetame pea.

Avaldame kaastunnet
klassiõde
KRISTINA
perele ja lähedastele.

Märjamaa gümnaasiumi
40. lend ja klassijuhataja

Sünnipäevad

Märjamaa vallavalitsus õnnitleb

91 Helmi Asperk
87 Manivald Tihkan
84 Linda Looring
84 Aliide Kasepõld
83 Liisi Sarapuu
83 Eldur Vessart
82 Lembit Kask
81 Rein Elfenbein
81 Nikolai Potjagov
80 Õie-Marie Plado
79 Vello Elmik
78 Heinu Jõgi
78 Eha Bornschein
78 Ülo Aljas
78 Eha Leedo
76 Artur Vaarmann
75 Urve Kallaste
75 Enn Kerner
70 Heinu Lebin

Otsime oma meeskonda tublit ja hakkajat **akende-uste ja mööbli paigaldajat**. Töökogemuse puudumisel koolitame ise välja. Töötasu õpipoisil al 7 € tund Tel 50 50 742

Vajatakse kohusetundlikku meestöölist **TOOTMISE ABITÖÖDELE**. Väljaõpe kohapeal.

Soovijatel võtta ühendust emailil: peeter.lehe@joutsen.com või telefonil 5699 4421.

TEENUSED

Muruniitmine Märjamaal ja selle ümbruses. Tel 514 7664

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968

Korstnate remont, plekid. Tel 5665 1116

KAARDID ENNUSTAVAD Tel 900 1727, hind 1,09 €/min, vaata ka: ennustus.ee

Katuste ja fassaadide pesemine ja värvimine. Tel 501 0834

Katuste kõrgsurvepesu ja värvimine (plekk, kivi, eterniit). Fassaadi survepesu ja värvimine. Tänavakivide puhastus. Tel 5624 1509 Andres

Korstnapühkimisteenus. Tel 5333 0556 korstnahooldus@mail.ee

Kõik ehitustööd! Siseviimistlus ja välistööd, saunad, vannitoad, katused jne. Ka muu, mis ehitusse puutub, küll koos lahenduse leiame. Marko, tel 5399 2362

MÜÜK

Müüa sauna- ja suitsuahjud, boilerid. Vajadusel kaup koju kätte ja paigaldus. Hinnad soodsad. Tel 505 4355

Kuivad küttepuud. Tel 5684 2621

Müüa lõhutud kase küttepuud 50 cm. Tel 527 7168

Müüa 2-toaline korter Orgital, korrus 2/5. Tel 5591 7904

OST

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 5045 215, 5145 215, info@est-land.ee

Ostan sõidukorras sõiduauto või väikebussi. Võib vajada pisut remonti või olla ka ilma ülevaatuseta. Tel 5819 0200, ilusvalgus@gmail.com

Ostan nõukogudeaegse ehk vanakooli vahvliküpsetaja. 522 1301

KEELEÕPE

Kutsume ühinema hispaania keele algajate kursusega Raplas. Tunnid esmaspäeviti 16:45-18:00 Loomeruumis. Kui oled juba hispaania keelt õppinud, ootame ühinema edasijõudnute grupiga mis kohtub samuti esmaspäeviti, kell 18:00-19:15. Info ja registreerimine: a.s.wesman@gmail.com

Teostame üldehitustöid Märjamaal ja lähiümbruses. Katused, fassaadid, sisetööd jpm. Personaalne lähenemine, võtmed kätte lahendused. Info tel 5666 5495 või FB Reino-Mer

Märjamaal tegutsev Harda kohvik otsib oma kollektiivi kohusetundlikku ja töökat **KLIENDITEENINDAJAT**. Huvi korral võtta ühendust meiliaadressil ailenkallaste@gmail.com või telefonil 551 0106.

7.09 kl 9-16 Kivi-Vigalas Kiriku tn 4 platsil

SÜGISLAAT

Tulge ostma ja kauplema.

Info 58050167,laadakorraldus@gmail.com

Aeg varuda küttepuid järgmiseks talveks!

TOORES LEHTPUU
alates **38€**/ruum (50cm)

METSAKUIV OKASPUU
alates **40€**/ruum (50 cm)

Hind sõltub puude pikkusest ja transpordi vahemaast.

Laotud puude tarne 10 ja 15 ruumi kaupa.

tel 5211377

www.pajakapuit.ee

ISSN 2613-3253
9 772613 325016

MÄRJAMAA NÄDALALEHT
www.marjamaa.ee
Trükiarv 1040 eksemplari

Märjamaa valla infoleht
Toimetus 78304 Märjamaa
Tehnika 11 tuba 10, telefon 5306 5805
Toimetaja Reet Saar
reet.saar@marjamaa.ee